

**BUREAUONDERZOEK
NAAR DE ARCHEOLOGISCHE WAARDE
VAN DE LOCATIE**

**KERKSTEEG 6
TE
MEDEMBLIK**

GEMEENTE MEDEMBLIK

**BUREAUONDERZOEK
NAAR DE ARCHEOLOGISCHE WAARDE
VAN DE LOCATIE**

**KERKSTEEG 6
TE
MEDEMBLIK**

GEMEENTE MEDEMBLIK

Colofon

SCENH-rapport cultuurhistorie 3

Opdrachtgever: De Woonschakel Westfriesland
Titel: Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van de locatie Kerksteeg 6, gemeente Medemblik
Status: Definitief
Datum: 29 augustus 2005
Projectnummer: 05P055
Seniorarcheoloog: drs. G.P. Alders
Auteurs: drs. S. Husken
Illustraties: Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, tenzij anders vermeld

Autorisatie: drs. G.P. Alders

Datum:

ISSN: 1871-398X

© Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Wormer, augustus 2005

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Het Steunpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland
Veerdijk 32
1531 MS Wormer

Telefoon 075-647 45 13
Fax 075-640 04 84
Email info@cultureelerfgoednh.nl
Internet www.cultureelerfgoednh.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	ADMINISTRatieve GEGEVENS	7
2.	ONDERZOEKSKADER, DOEL EN OPSTELLER VAN HET ONDERZOEK	9
3.	HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK BINNEN HET PLANGEBIED	11
4.	HISTORISCH GEBRUIK BINNEN HET ONDERZOEKSGBIED	13
5.	DE BELANGRIJKSTE BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN IN HET ONDERZOEKSGBIED	15
6.	VERWACHTE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN IN HET PLANGEBIED	17
7.	ADVIES	18
	LITERATUUR- EN DOCUMENTATIELIJST	18
	AFBEELDINGEN	18
	Afbeelding 1	18
	Afbeelding 2	18
	Afbeelding 3	18
	Afbeelding 4	18
	Afbeelding 5	18

1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ARCHIS onderzoekmeldingsnr.: 13426
Datum: 23 augustus 2005
Opdrachtgever: De Woonschakel Westfriesland
Randweg 11a
Postbus 72
1670 AB Medemblik
Contactpersoon: de heer S. Keeman
tel. 0227-545454
fax 0227-549560
Uitvoerder onderzoek: Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland
Bevoegd gezag (BG): Gemeente Medemblik
Locatie: gemeente: Medemblik
plaats: Medemblik
toponiem: Kerksteeg 6
Kaartblad Topografische Kaart van Nederland: 14H
Centrumcoördinaten plangebied: 135.91/531.82
Kaart onderzoeksgebied: (toegevoegd als bijlage)

2. ONDERZOEKSKADER, DOEL EN OPSTELLER VAN HET ONDERZOEK

De woningcorporatie De Woonschakel Westfriesland heeft aan de Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een archeologisch bureauonderzoek aangaande de ontwikkelingslocatie Kerksteeg te Medemblik. Ter plaatse is de bestaande bebouwing gesloopt en er is nieuwbouw gepland. De gemeente Medemblik treedt op als bevoegd gezag bij dit project.

Het doel van het bureauonderzoek is, om tijdens de geplande werkzaamheden in voldoende mate rekening te kunnen houden met de archeologische aspecten op deze locatie.

Als onderzoeksgebied is gekozen voor het westelijk deel van historische stadskern (zie afb. 2). Dit gebied wordt begrensd door de Oude Haven, de Nieuwstraat en de Westerhaven. In dit gebied ligt een deel van de oudste overblijfselen van de nederzetting Medemblik, waarvan de geschiedenis vanaf de Karolingische tijd tot heden te reconstrueren is met behulp van archeologische, cartografische en historische bronnen.

Binnen dit gebied bevindt de ontwikkelingslocatie zich aangrenzend aan het terrein van de Maartens- of Bonifatiuskerk. De planningslocatie Kerksteeg 6 is kadastraal bekend bij de gemeente Medemblik onder vermelding van sectie A nummer 3633.

Het onderzoek is uitgevoerd door S. Husken en G.P. Alders, verbonden aan de Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland.

3. HUIDIGE SITUATIE EN TOEKOMSTIG GEBRUIK BINNEN HET PLANGEBIED

Het plangebied Kerksteeg 6 is gelegen binnen het beschermd stadsgezicht van Medemblik. Het gebied bezit een hoge archeologische waarde en een zeer hoge historisch geografische waarde, aangeduid op de Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Holland (CHW-kaart). Het aangrenzende terrein van de Bonifatiuskerk heeft de status van beschermd archeologisch monument. Het plangebied ligt heeft niet de status van beschermd archeologisch monument, maar grenst er direct aan.

De omvang van het plangebied bedraagt circa 750 m². Het terrein is op dit moment onbebouwd; het Wijkgebouw dat hier gestaan heeft, is reeds enige tijd geleden gesloopt. Het is onbekend of de sloop van het gebouw versterking van de bodem heeft veroorzaakt. Wel is bekend dat op de locatie in het verleden een ondergrondse tank (5 m³) aanwezig is geweest.

Milieukundig bodemonderzoek heeft uitgewezen dat de grond ernstig verontreinigd is met lood en matig verontreinigd is met koper en zink. Het grondwater is licht verontreinigd met arseen. Ondanks de gemeten gehalten aan verontreinigende stoffen wordt de bodemkwaliteit geschikt geacht voor de functie wonen.¹ Voor het afgraven en afvoeren van grond dient echter een saneringsplan te worden opgesteld.

Er zullen in de toekomst ingrepen plaatsvinden die een aantasting van archeologische waarden kunnen vormen. Deze ingrepen zijn het gevolg van de bouw van een appartementencomplex. Het geplande appartementencomplex heeft een oppervlakte van circa 450 m². Ten behoeve van de bouw van het complex worden 61 funderingspalen geslagen. Op deze palen komen funderingsbalken te liggen waarvan de onderkant zich op 0,40 + NAP zal bevinden. Het maaiveld in het plangebied loopt af in de richting van de Oude Haven van ca. 2.40 + NAP tot ca. 1.30 + NAP. De fundering komt dan 90 cm tot 200 cm onder het maaiveld te liggen. Voor het aanbrengen van de fundering zal naar verwachting circa 400 m³ grond worden ontgraven.

De onderkant van de vloeren van de diverse onderdelen van het appartementencomplex komt variërend tussen 0,95 + NAP en 1,95 + NAP te liggen. De onderkant van de vloeren komt daarmee op 35 cm tot 45 cm onder het maaiveld te liggen.

Er kan dus worden geconcludeerd dat vanwege realisering van het project grondroerende ingrepen zullen plaatsvinden, waarbij de nodige graafwerkzaamheden zullen leiden tot versterking van de bodem mogelijk tot op een diepte van ca. 2 meter beneden het maaiveld.

---

¹ De Vries en van de Wiel Milieutechniek, Verkennend bodemonderzoek Kerksteeg 6 Medemblik (juli 2005). De gemeente beslist op basis van deze aanbeveling over het afgeven van een bouwvergunning.

4. HISTORISCH GEBRUIK BINNEN HET ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied ligt ter plaatse van de oudste kern van het middeleeuwse Medemblik, ten zuiden van de Oude Haven. De oudste bewoningskern wordt begrensd door de Ridderstraat, de Muntstraat, de Herensteeg en de Oostersteeg. Daarvandaan heeft de stad zich naar het zuiden toe uitgebreid.

Oorspronkelijk maakte de Oude Haven deel uit van een natuurlijke waterloop, het riviertje de *Medemelacha*. Waar dit riviertje langs een uitloper van de kreekrug van Abbekerk stroomde, ontstond in de vroege Middeleeuwen een nederzetting die sinds die tijd continue bewoond is geweest. Deze plaats was ook al in de Late Bronstijd en de IJzertijd bewoond, maar door toenemende vernatting en veenvorming was bewoning van het gebied op zeker moment niet meer mogelijk tot de ontginningen van de Vroege Middeleeuwen. Nabij deze oudste bewoningslocatie mondde de *Medemelacha* uit in het Meer van Wervershoof dat deel uitmaakte van het vroegmiddeleeuwse Almere, een voorloper van de Zuiderzee.

Het Karolingische Medemblik (8^e-9^e eeuw) valt op doordat het het niveau van een gewone agrarische nederzetting ontstijgt. Medemblik had al in die periode een centrumfunctie voor de omgeving. Door zijn gunstige ligging aan de handelsroute over het Almere had het ook een bijzondere functie als tussenstation voor de langeafstandshandel van het Rijngebied via Dorestad naar het noorden.² Er werd gehandeld in wol, vlees en huiden.

In deze periode viel de verovering van West-Nederland door de Frankische hofmeier Karel Martel (omstreeks 720) na de dood van de legendarische Friese aanvoerder Redbad. De verovering ging gepaard met de kerstening van de Friezen en vermoedelijk werd in de 8^e eeuw een tiende deel van de koningstien aan de Utrechtse St. Maartenskerk geschonken. Het goederenregister dat in de vroege 10^e eeuw van het Utrechtse bisschoppelijk bezit in Medemblik werd opgesteld, is de oudste bron waarin Medemblik vermeld wordt in de Latijnse vorm *Medemelacha*.³

Hoewel de kerk van Medemblik pas in 1118 in de bronnen wordt vermeld, zijn er diverse aanwijzingen voor de Frankische oorsprong ervan. De patroonheilige van de kerk, St. Maarten, is een typisch Frankische schutspatroon die dikwijls het spoor van de Frankische veroveringen volgde. Zo werd ook de nieuwe bisschopskerk in Utrecht aan St. Maarten gewijd. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat de kerk die de Utrechtse St. Maartenskerk te Medemblik bezat, aan dezelfde heilige was gewijd.⁴

Na de 10^e eeuw kreeg Medemblik te maken met een toenemende wateroverlast. Vooral de 12^e-eeuwse overstromingen slaan een deel van de zuidelijk oever van de Middenleek weg, waarbij vroegmiddeleeuwse en 11^e-12^e-eeuwse sporen van bewoning deels worden weggespoeld. Om de afkalving van de zuidoever tegen te gaan is deze sinds de 12^e eeuw voortdurend opgehoogd, zodat een langgerekte terpvorm ontstond die thans nog herkenbaar is in het gebied ten zuiden van de Oude Haven.⁵ De noordoever en het achterliggende land richting Wieringen probeerde men te beschermen door de aanleg van de Omringdijk, maar geleidelijk aan moest deze steeds meer naar het zuiden worden verlegd zodat Medemblik in de 14^e eeuw direct aan zee kwam te liggen.

Door de toenemende wateroverlast was men in de ontgonnen veengebieden rondom Medemblik genoodzaakt van gemengd bedrijf eerst over te schakelen op zuivelveeteelt en toen ook dat niet meer mogelijk was op vetweiderij. Doordat deze vorm van veeteelt extensief is, moest een deel

² Sarfatij (1990), p.53

³ Besteman (1979), pp. 210-211

⁴ Besteman (1979), pp. 212-213

⁵ Besteman/Brandt (1976), p. 260

van de bevolking een andere bron van inkomsten zoeken. In de maritieme en handelsplaatsen die in deze tijd in opkomst waren was werk voor hen te vinden. De toestroom van arbeiders zorgde in Medemblik voor nieuwe groei en ontwikkeling van de stad, die in 1289 stadsrechten had gekregen van graaf Floris V.

In de 16^e eeuw werd langs de noordoever van de Middenleek een dijk aangelegd om verdere afslag te voorkomen. Tevens werd er voor het eerst een serieuze stadsomwalling gebouwd en werd de Nieuwe of Oosterhaven gegraven. Bij verdere economische bloei in de 17^e eeuw werd ook de Westerhaven aangelegd. Na het midden van de 17^e eeuw ging het economisch minder voorspoedig en stagneerde de ontwikkeling.

Naast de grote waterlopen zoals de havens waren er in de stad diverse kleinere waterlopen in de vorm van grachten en sloten. Vanaf de 16^e eeuw zijn die op stadsplattegronden te zien. In de loop der tijd zijn steeds meer van deze waterlopen gedempt. Aan het begin van de 20^e eeuw werd ook het restant van de reeds sinds lange tijd dichtslibbende Oude Haven gedempt.

Op diverse kaarten vanaf de 16^e eeuw is te zien dat in het plangebied bebouwing aanwezig was. Op de kaart van Jacob van Deventer (ca. 1560) staat schetsmatig bebouwing aangeduid langs de Kerksteeg. Het wegenpatroon rondom de kerk is voor een deel nog herkenbaar in de huidige infrastructuur. Op de kaart van Paulus Utenwael van 1599 is meer detail aangegeven. In het plangebied zijn twee kleine blokken van meerdere huizen aanwezig met daartussen een open ruimte die een straat of steeg lijkt te zijn. De bebouwing langs de Kerksteeg op de plattegrond van Joannes Schagen (1649) lijkt onveranderd ten opzichte van de situatie in 1599 maar hier is de open ruimte tussen de twee blokken huizen aangeduid als tuin.

In het midden van de 18^e eeuw lijkt de huidige ontwikkelingslocatie onbebouwd. Op de kaart van I. Tirion (1743) staan meer onbebouwde terreinen aangegeven aan weerszijden van de Oude Haven en ten noorden van de Westerhaven die op de kaarten van Van Deventer, Utenwael en Schagen nog wel bebouwd waren. Mogelijk is de afbraak van woningen een gevolg geweest van de malaise die in de tweede helft van de 17^e eeuw inzette. Gezien de schetsmatige indruk die kaart in zijn geheel maakt, kunnen er geen definitieve conclusies getrokken worden over de aan- of afwezigheid van bebouwing in het plangebied. Op de oudste kadastrale minuut van 1825 ontbreekt bebouwing in het plangebied echter eveneens, wat erop wijst dat tussen 1649 en 1825 de bebouwing is verdwenen. Op de kadastrale minuut van 1825 is alle bebouwing aan de Kerksteeg verdwenen.

In het begin van de jaren zestig van de 20^e eeuw wordt het wijkgebouw op deze locatie gebouwd. Het is niet duidelijk of er in de tussenliggende periode nog bebouwing heeft bestaan.

5. DE BELANGRIJKSTE BEKENDE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN IN HET ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied aan de Kerksteeg ligt binnen een terrein van hoge archeologische waarde, aangeduid op de CHW-kaart (Cultuurhistorische Waarden Kaart, code WFR319A) en op de AMK (Archeologische Monumenten Kaart, monumentnummer 14816). Tevens is het een gebied met een zeer hoge historisch-geografische waarde (CHW-code WFR409G) en maakt het deel uit van het beschermde stadsgezicht van Medemblik (CHW-code WFR002B). Het terrein van de Bonifatiuskerk dat direct grenst aan het plangebied heeft de status van beschermd archeologisch monument (CHW-code WFR022A, AMK monumentnummer 1422).

Het is duidelijk dat de historische kern van Medemblik een grote concentratie aan cultuurhistorische waarden bezit en archeologische waarden zijn vrijwel overal aanwezig behalve daar waar in de 20^e eeuw de bodem diepgaand is verstoord.

Uit archeologisch onderzoek in de jaren zeventig en tachtig op de zuidelijke oever van de Oude Haven is gebleken dat er bewoningssporen en ophogingen aanwezig zijn vanaf de vroege middeleeuwen. Uitvoerders van deze opgravingen waren de ROB (Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek) en het IPP (Instituut voor Prae- en Protohistorie) van de Universiteit van Amsterdam. Hoewel veel van de werkputten klein waren, is aan de Ridderstraat een dwarsdoorsnede van zuid naar noord over de Oude Haven aangelegd waaruit een beeld is verkregen van de diverse bewoningsperiodes van het oudste deel van Medemblik.

De ondergrond van fijnzandige zavel, een sediment dat is afgezet van 2450 tot 2150 v. Chr. loopt af van 1.50 -NAP, waar het deel uitmaakt van de kreekrug van Abbekerk tot 5.60 -NAP, waar het de bedding vormt van een natuurlijk water.⁶ Op dit sediment ligt een pakket nederzettingssporen en ophogingslagen uit diverse perioden vanaf de vroege middeleeuwen. De ophogingslagen vormen een langgerekte terp die zich vanaf de Ridderstraat over een lengte van 300 m naar het oosten uitstrekt. In het terplichaam ten westen van het huidige plangebied zijn verscheidene waterputten, greppels en kuilen aangetroffen evenals de resten van zeven huizen uit de 9^e tot 11^e eeuw. De percelen waarop deze huizen stonden waren noord-zuid gericht, haaks op het water. De positie, de vorm en de gerichtheid van de percelen wijzen samen met de hoeveelheid en variëteit van de archeologische vondsten op een continue bewoning en een duidelijke handelsfunctie.

Uit het onderzoek blijkt dat het ophogen van en versterken van de oever van de Middenleek eerst een prive-aangelegenheid van de bewoners was en dat dit vanaf de 14^e eeuw na de aanleg van havenbeschoeiingen een gemeenschappelijke onderneming werd. Het hoogst gelegen gedeelte van de oevermarktstructuur bevindt zich langs de Kerksteeg, ter hoogte van het huidige plangebied. In een grondboring werd tot drie en een halve meter diepte uitsluitend opgebrachte grond aangetroffen, het resultaat van vele ophogingen in het verleden.⁷ Verder archeologisch onderzoek in de Kerksteeg heeft nog niet plaatsgevonden.

De diverse archeologische opgravingen die in het onderzoeksgebied zijn uitgevoerd zijn geregistreerd in ARCHIS. Opgravingen in en rond de kerk hebben funderingsresten van de 12^e-eeuwse kerk, een zinkput, een waterkelder, een tonput, begravingen (uit de Middeleeuwen) en de resten van beschoeiing opgeleverd (ARCHIS 42807, 32324).

⁶ Besteman (1979), p. 215

⁷ Alders e.a. (2002), p. 36

De opgravingen langs de Oude Haven hebben de meeste informatie opgeleverd over de bewoningsgeschiedenis van het gebied (ARCHIS 35252, 17710, 17711, 30964).

Slechts een klein aantal vondsten en sporen heeft betrekking op de late Bronstijd, verreweg de meeste vondsten en sporen dateren van de vroege en late middeleeuwen of de Nieuwe Tijd. Uit de late Bronstijd dateren enkele greppels en kuilen, aardewerkfragmenten, houtconstructies en mogelijk een aantal gevlochten matten. De aangetroffen sporen vanaf de vroege middeleeuwen bestaan uit cultuurlagen, kuilen, greppels, ophogingslagen, waterputten, perceelsscheidingen en huisplattegronden. Het bijbehorende vondstmateriaal bestaat uit diverse soorten aardewerk, glas, metalen voorwerpen en organische resten.

De opgraving bij de St. Josephschool aan de Ridderstraat (ARCHIS 22799) leverde naast sporen uit de middeleeuwen ook landbouwsporen uit de late IJzertijd op.

Niet bij alle archeologische onderzoeken zijn bewoningssporen aangetroffen: bij de opgraving in de tuin van het bejaardentehuis St. Martinus werd duidelijk dat de bodem hier tot op de natuurlijke ondergrond was verstoord (ARCHIS 17708).

Ook bij werkzaamheden zijn archeologische vondsten gedaan (ARCHIS 15090, 42801, 43013). Bij de egalisatie aan de zuidkant van de terp zijn diverse laat middeleeuwse vondsten aan het licht gekomen, waaronder een fluit en de benen bekleding van een mesheft. Bij bouwwerkzaamheden werden metalen voorwerpen gevonden, onder andere een laat middeleeuws pelgrimsinsigne en een hanger in de vorm van een schelp.

6. VERWACHTE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN IN HET PLANGEBIED

Op basis van de diverse archeologische onderzoeken en waarnemingen die reeds in het onderzoeksgebied zijn gedaan, kunnen de volgende verwachtingen worden uitgesproken ten aanzien van de archeologie in het plangebied.

Het plangebied ligt aan oude oever van de Middenleek. Hier kan een dik pakket ophogingslagen verwacht worden met bijbehorende perceels- en beschoeiingstructuren evenals bewoningssporen vanaf de Vroege Middeleeuwen tot de Nieuwe Tijd.

Kort samengevat bestaat er een zeer grote kans op de aanwezigheid van de volgende waarden binnen het plangebied:

- vondsten en sporen van het dagelijks leven van de bevolking en bewoningsresten vanaf de Middeleeuwen en later, zoals houten en metalen voorwerpen, leer en keramiek,
- organische vondsten, zoals bot, zaden etc.
- vondsten en sporen van handelsactiviteiten,
- terplichamen van de oevermarktstructuur langs de Oude Haven, aflopend naar het noorden, evt. beschoeiingen, houtwerk etc.,
- oude perceelindelingen,
- vondsten en sporen van huizen, houtbouw en/of steenbouw,
- secundair gebruik van afgedankt scheepshout,
- resten van menselijke begravingen,

7. ADVIES

Uitgangspunt ten aanzien van de archeologie zou in eerste instantie moeten zijn: behoud van de archeologische waarden in situ. Het is vrijwel zeker dat er behoudenswaardige archeologische resten binnen het plangebied aanwezig zijn. De archeologische vondsten die eerdere opgravingen in de omgeving van het plangebied hebben opgeleverd, tonen aan dat het plangebied is gelegen op een plaats waar behoudenswaardige archeologische elementen in de bodem aanwezig zijn.

Het verdient de voorkeur de bouwwerkzaamheden zodanig uit te voeren dat de archeologische resten zoveel mogelijk ongemoeid gelaten worden. De door de heipalen veroorzaakte schade in de ondergrond is acceptabel mits de palen op zodanige wijze worden aangebracht, dat zo min mogelijk aantasting van de archeologische waarden plaatsvindt.

Volgens het huidige plan zal voor het aanleggen van de fundering variërend tussen 1 en 2 meter onder het maaiveld gegraven moeten worden. Het verdient aanbeveling de funderingsbalken in hoogte te laten verspringen, zoals ook met de vloeren het geval is, waardoor 'met de terphelling mee' wordt gebouwd. Zo zal een groter gedeelte van de archeologisch waardevolle zaken in de grond bewaard kunnen blijven.

Indien het huidige plan gehandhaafd wordt zal het plangebied tot een diepte van ca. 2 m worden ontgraven. Uitgaande van een veiligheidsmarge van ca. 30 cm, dienen sporen en vondsten tot op een diepte van 2,3 m. beneden het maaiveld door middel van opgravend onderzoek te worden veiliggesteld⁸.

Op dit moment is nog niet duidelijk of een saneringsplan ten behoeve van de verontreinigde bodem wordt opgesteld. Indien dit het geval is, zal in het plan rekening gehouden moeten worden met de archeologische waarden in het plangebied. Er zal met andere woorden in het saneringsplan ruimte moeten worden opgenomen om de grondroerende werkzaamheden samen te laten vallen met een archeologische opgraving.

Ten behoeve van het opgravend onderzoek dient een Programma van Eisen te worden opgesteld door een seniorarcheoloog die naderhand ook de resultaten van het onderzoek beoordeelt. Het Programma van Eisen dient te worden goedgekeurd door de gemeente Medemblik als bevoegd gezag. Op basis van het Programma van Eisen kunnen enkele archeologische bureaus worden uitgenodigd om een offerte uit te brengen voor het uitvoeren van de opgravingswerkzaamheden.

---

⁸ Niet overal wordt de bodem tot 2 meter verstoord. De diepste grondroerende werkzaamheden worden tot 2 meter verwacht. Steeds zal een marge van 30 cm bij de diepte van de grondroerende werkzaamheden moeten worden opgeteld voor het bepalen van de diepte tot waar het onderzoek zal reiken.

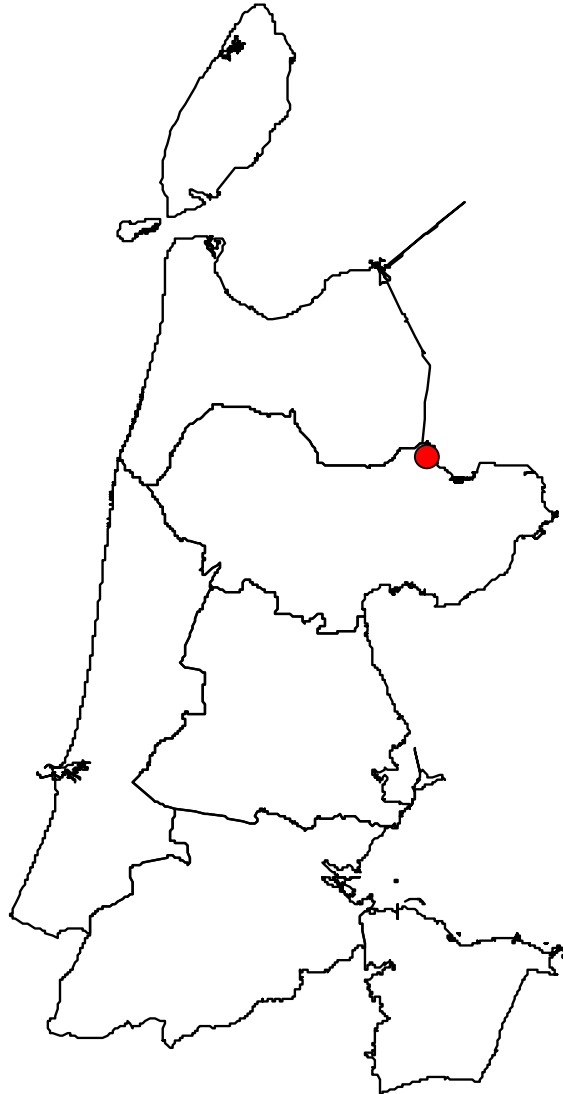
LITERATUUR- EN DOCUMENTATIELIJST

- ARCHIS (archis2.archis.nl)
- Alders, G.P. e.a, *Kennisateliërs, de Atlas. Cultuurhistorische aanbevelingen voor ruimtelijke ontwikkelingen in Medemblik*. Wormer, 2002
- Beenakker, J., *Historische plattegronden van Nederlandse steden. Deel 5: de steden van Hollands Noorderkwartier*. Alphen aan den Rijn, 1991. Waarin: kaarten van J. van Deventer (ca. 1560), J. Schagen (1649), I. Tirion (1743) en P. Urenwael (1599)
- Besteman, J.C., "Medemblik in de vroege middeleeuwen: de opgravingen aan de Oude Haven 1970, 1975-1976", *West-Frieslands Oud & Nieuw*. Hoorn, 1979
- Besteman, J.C., "The pre-urban development of Medemblik: from an early medieval trading centre to a medieval town" in: *Medemblik and Monnickendam, Aspects of medieval urbanization in northern Holland*. Amsterdam, 1989
- Besteman, J.C. en R.W. Brandt, "Medemblik", *Bulletin KNOB*, jaargang 75, Leiden, 1976, p.259-261
- Echten, R., *Rapport Verkennend Bodemonderzoek Kerksteeg 6 Medemblik*, De Vries & Van de Wiel Milieutechniek. Schagen, 2005
- Nautz, F.J., *Kadatrale minuutplan van Medemblik, sectie A*, 1825
- Sarfatij, H. (red), *Verborgene steden, Stadsarcheologie in Nederland*. Amsterdam, 1990
- www.dewoonomgeving.nl
- www.noord-holland.nl/chw

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1

Ligging van het plangebied in Noord-Holland.

Afbeelding 2

Ligging van het plangebied in Medemblik

(ondergrond: ARCHIS; het noorden is boven)

Afbeelding 3

Nieuwe Situatie.

(bron: Zijlstra Schipper)

Afbeelding 4

Plangebied op de oudste kadastrale minuut, 1817.

(bron: www.dewoonomgeving.nl)

Afbeelding 5

*Ligging van het plangebied met de in ARCHIS en op de CHW opgenomen archeologisch waardevolle terreinen, vondstmeldingen. De vermelde nummers worden in de tekst besproken
(ondergrond: ARCHIS; het noorden is boven)*

